

ภาพสะท้อนความโกรธแค้นของคนหนุ่มสาว จากภาพยนตร์เรื่อง *Burning* ของ อีชางดง

มัทนา จาตุรแสงไฟโรจน์*

บทคัดย่อ

ภาพยนตร์ที่ดัดแปลงจากวรรณกรรมญี่ปุ่น โดยเฉพาะวรรณกรรมของฮารูกิ มูราคามิ เป็นภาพยนตร์ที่ได้รับความสนใจจากผู้ชมทั่วโลกและถูกกล่าวถึงมากขึ้นในปัจจุบัน ภาพยนตร์เรื่อง *Burning* เป็นผลงานกำกับของอีชางดง ผู้กำกับชาวเกาหลีใต้ที่ดัดแปลงจากเรื่องสั้น *เผาโรงนา* ของฮารูกิ มูราคามิ โดยทั่วไปจะมองว่า *Burning* เป็นภาพยนตร์ที่นำเสนอประเด็นเรื่องความเหลื่อมล้ำในสังคมเกาหลียุคปัจจุบัน บทความนี้มุ่งศึกษาว่าความโกรธแค้นและความเจ็บปวดของคนหนุ่มสาวในภาพยนตร์เรื่องนี้ถูกนำเสนออย่างไรและแสดงให้เห็นถึงปัญหาที่ดำรงอยู่ในสังคมเกาหลียุคปัจจุบันอย่างไร จากผลการศึกษาพฤติกรรมและความสัมพันธ์ของตัวละครหลักพบว่า ความโกรธแค้นและความเจ็บปวดของคนหนุ่มสาวที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่องนี้ถูกนำเสนอโดยผูกโยงเข้ากับประเด็นเรื่องค่านิยมครอบครัวและบทบาททางเพศ ความโกรธแค้นของตัวละครหลักชาย เกิดจากปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัวโดยมีพ่อเป็นตัวแปรสำคัญ ความคาดหวังของสังคมที่มีต่อผู้ชายในการทำหน้าที่ตามเพศสถานะได้สร้างแรงกดดันให้กับตัวละครชายจนกลายเป็นชนวนของความโกรธแค้นซึ่งนำไปสู่บทสรุปในตอนท้าย ส่วนตัวละครหลักหญิง สะท้อนสถานะทางสังคมของผู้หญิงเกาหลีในสังคมปัจจุบัน

* อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาตะวันตก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ติดต่อได้ที่: Matana.J@chula.ac.th

ท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงและความขัดแย้งระหว่างเพศอันสืบเนื่องจากการเคลื่อนไหวของสตรีรุ่นใหม่

คำสำคัญ: ภาพยนตร์เกาหลี; การดัดแปลงบท; ความสัมพันธ์ครอบครัว; บทบาททางเพศ

The Rage of Young Generation in Lee Chang-dong's *Burning*

Matana Jaturasangpairoj^{*}

Abstract

Film adapted from Japanese literature, especially Haruki Murakami's literary works has become popular and has increasingly been mentioned nowadays. The film *Burning*, directed by Lee Chang-dong, a South Korean filmmaker, is a film based on Haruki Murakami's short story, *Barn Burning*. Generally, it is considered that *Burning* portrays social inequality in Korean society today. This research aims to explore how the rage and the pain in young generation was presented and to examine how that illustrates the problems that exist in contemporary Korean society. From the study on main characters' actions and the relationship between them, it was found that the rage and the pain in young generation appear in the film is related to family values and gender-role issues. The rage of the male protagonist comes from the painful relationship with his family especially his father. The effects of family values and expectations in Korea has finally ignited the flame of rage in the end. While the female character reflects women's status in contemporary Korea. Korea has made significant progress on gender equality. However, in the midst of changes, the advance of

^{*}Lecturer, Ph.D., Department of Eastern Languages, Faculty of Arts, Chulalongkorn University. e-mail: Matana.J@chula.ac.th

movement to abolish discrimination against women has given rise to gender-based conflict and controversy in South Korean society nowadays.

Keywords: Korean movie; adaptation; family relation; gender role

1. บทนำ

ปัจจุบันกระแสความนิยมวัฒนธรรมเกาหลี ไม่ว่าจะเป็นวรรณกรรม ดนตรี ภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ และสื่อบันเทิงต่าง ๆ ยังคงแพร่หลายไปทั่วโลกรวมถึงประเทศไทย ยกตัวอย่างเช่น หนังสือ *เพราะเป็นวัยรุ่นจึงเจ็บปวด* เขียนโดย คิม รันโด (Kim, Rando) ที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทยและตีพิมพ์ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2555 กลายเป็นหนังสือขายดีจนล่าสุดตีพิมพ์เป็นครั้งที่ 49 นั้น บ่งบอกถึงกระแสความนิยมอันต่อเนื่องยาวนานกว่าทศวรรษ ทว่าในความสำเร็จดังกล่าวมีผู้ตั้งข้อสังเกตว่าคนเกาหลีส่วนหนึ่งเกลียดหนังสือเล่มนี้ที่มาโด่งดังในไทย โดยมองว่าเป็นเพราะงานเขียนชิ้นนี้ไม่มีสาระในส่วนใดที่วิพากษ์ ‘ระบบ’ ที่สร้างแรงกดดันต่อชีวิตปัจเจกชนของสังคมเกาหลีได้ แม้แต่น้อย อีกทั้งยังเอ่ยเป็นนัยว่าภาวะไร้สุขของคนหนุ่มสาวมีป้อเกิดมาจากทัศนคติของตัวเองเท่านั้น คือการคิดไปเองว่าชีวิตของพวกเขาช่างไร้ทางเลือก พร้อมแนะว่าควรปล่อยวางความคาดหวังของสังคมลงบ้าง แต่ในความเป็นจริงคนเกาหลีได้คงไม่สามารถปล่อยวางได้หากต้องการจะมีความก้าวหน้าในชีวิต พวกเขาคงไม่รู้สึกละเช่นนั้น หากสังคมไม่คอยย่ำเตือนอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลาว่านั่นคือสิ่งที่พวกเขาควรจะเป็น (จินตามาศ ศักดิ์ศรีชัย, 2560)

อย่างไรก็ตาม ในแง่หนึ่งอาจกล่าวได้ว่าปรากฏการณ์ที่กลุ่มผู้อ่านชาวไทยให้ความสนใจและตอบรับเป็นอย่างดีต่อหนังสือเล่มนี้นั้น เป็นเสมือนภาพสะท้อนภาวะโดดเดี่ยวและความเจ็บปวดของคนหนุ่มสาวที่ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในสังคมเกาหลีเท่านั้น หากแต่ยังรวมถึงสังคมไทยในยุคปัจจุบันด้วย ดังจะเห็นได้จากการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มผู้อ่านชาวไทยที่มีต่อหนังสือเล่มนี้ผ่านเว็บไซต์ goodreads (เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์หนึ่งที่รวบรวมคนที่รักการอ่านจากทั่วโลก) อาทิ ผู้เขียน “สามารถถ่ายทอดเรื่องราวและเข้าใจความรู้สึกของคนวัย 20-30 ได้ดีมาก ๆ เต็มใจในหลาย ๆ เรื่อง อ่านแล้วเจ็บปวด” หรือ “อ่านคำโปรยจากทั้งปกหน้า ปกหลัง ชื่อเรื่องแล้วก็หยิบอ่าน เพราะคิดว่าคงเหมาะกับคนอายุวัยรุ่นแบบเรา (?) มั้ง ยิ่งประโยคจากปกหน้า “แต่เธอ...หนุ่มสาวผู้ยืนเผชิญกับอนาคตเพียงลำพัง” อ่านเนื้อหาในเล่มก็ถึงว่าเป็นหนังสือดี

นะ ยอดขายถล่มทลายจากเกาหลีก็จริง” หรือ “อ่านไปแล้ว ตอนแรกก็อิน เพราะใกล้เคียงกับชีวิตตัวเอง แต่หลัง ๆ ต้องแยกเป็นสองประเด็น คือ ประเด็นแรก เข้าใจว่าที่เรื่องมันดีกว่าที่เราประสบเพราะคนเขียนเป็นคนเกาหลี และสังคมเกาหลีค่อนข้างกดดันสำหรับวัยรุ่น รวมถึงคนทั่วไป และเข้าใจด้วยว่าหนังสือเขียนถึงภาพรวมของวัยรุ่นทั่ว ๆ ไปที่เราก็พบเจอมาจริง ๆ ว่ามี pain ในชีวิตแตกต่างกัน หนักบ้างเบาบ้าง ส่วนประเด็นที่สอง สำหรับตัวเราเองรู้สึกว่าการมัน ‘เจ็บปวด’ ไปนิดหนึ่ง แต่ก็ยังประทับใจเพราะอ่านแล้วทำให้เกิดคำถามหนึ่งใจเลยว่า เป็นวัยรุ่นแล้วจำเป็นต้องเจ็บปวดขนาดนั้นมั้ย และต้องขอบคุณคำถามนั้น ที่ทำให้เราเริ่มขบคิดไปในเชิงหาทางออกให้ชีวิตมากกว่าจมปลัก และเป็นหนังสือที่อ่านจนจบ เห็นด้วยว่าควรผ่านตาสักครั้ง อีกทั้งตอนแรกซื้อมา เพราะอยากอ่านเพื่อระบายความอัดอั้นตันใจในช่วงวัยนั้นที่มีต่อครอบครัว แต่อ่านไปอ่านมาดันเกิดคำถามแบบนั้นขึ้นแทน” และ “ถึงแม้บางเรื่องอาจจะแตกต่างกันไปเนื่องด้วยความหมายของวัฒนธรรม และเงื่อนไขส่วนบุคคล แต่หนังสือเล่มนี้ก็ทำหน้าที่ของมันได้ดี ในการปลอบประโลมคน ๆ หนึ่งในช่วงวัยรุ่นที่เต็มไปด้วยบาดแผลจากการออกเดินทางเพื่อค้นหาและค้นพบ” จากการสำรวจเว็บไซต์ดังกล่าวพบว่าเสียงสะท้อนเหล่านี้มาจากกลุ่มผู้อ่านในช่วงวัย 20-30 ที่มีวัยใกล้เคียงกับตัวละคร ซึ่งถ้อยคำดังกล่าวส่วนหนึ่งอาจจะสะท้อนสภาวะร่วมที่พวกเขา กำลังเผชิญอยู่และชี้ให้เห็นว่าผู้อ่านอ่านหนังสือเล่มนี้โดยยึดโยงกับสภาพชีวิตของตน

ในปีพ.ศ. 2561 อีชางดง¹ (Lee Chang-dong) ผู้กำกับชาวเกาหลีใต้ได้นำเรื่องสั้น *โรงนามอดใหม่*² ของนักเขียนญี่ปุ่นชื่อดัง ฮารุกิ มูราคามิ (Haruki Murakami) มา

¹ Lee Chang-dong (2497) ผู้กำกับชาวเกาหลีใต้ เคยทำงานเป็นครูก่อนประสบความสำเร็จกับอาชีพนักเขียนนวนิยาย ต่อมาเป็นผู้กำกับภาพยนตร์และสร้างชื่อเสียงให้กับวงการหนังเกาหลีใต้ในระดับโลก ด้วยผลงานกำกับ เช่น *Peppermint Candy* (2542), *Oasis* (2545), *Secret Sunshine* (2550), *Poetry* (2554) เป็นต้น หนังสือของอีชางดงมักเล่าถึงคนชายขอบ สะท้อนปัญหาสังคมและเข้าถึงความเป็นมนุษย์อย่างลุ่มลึก

² *โรงนามอดใหม่* 「納屋を焼く」 ตีพิมพ์ครั้งแรกในวารสารวรรณกรรมชินโม (新潮) ฉบับเดือนมกราคม พ.ศ. 2526 ต่อมาได้ตีพิมพ์ในชุดรวมเรื่องสั้น *หิ้งห้อย โรงนามอดใหม่ และเรื่องอื่น ๆ* 『螢・納屋を焼く・その他の短編』 ในปีพ.ศ. 2527 ส่วนฉบับแปลภาษาไทยมี 2 ฉบับ ฉบับแรกในชื่อว่า

ดัดแปลงเป็นภาพยนตร์เรื่อง *Burning*³ โดยใช้บริบทสังคมเกาหลีร่วมสมัยมาเป็นฉากในท้องเรื่อง *Burning* เล่าเรื่องราวของ อีจุงซู (รับบทโดยยูอาอิน) ชายหนุ่มที่ใฝ่ฝันอยากเป็นนักเขียนแต่ปัจจุบันทำงานพาร์ตไทม์เป็นพนักงานส่งของให้กับบริษัทขนส่งแห่งหนึ่ง วันหนึ่งเขาได้พบกับชินเอมี (รับบทโดยจองจาง) เพื่อนสมัยเด็กที่เติบโตมาด้วยกันในหมู่บ้านชนบทแห่งหนึ่งโดยบังเอิญ เอมีชวนจุงซูไปดื่มและเล่าให้เขาฟังว่าเธอกำลังจะเดินทางไปท่องเที่ยวแอฟริกาเพื่อตามล่าผืนอันยิ่งใหญ่ หลังจากนั้นเอมีชวนจุงซูไปที่ห้องพักของเธอและให้वानให้จุงซูช่วยมาให้อาหารแมวที่เธอเลี้ยงไว้ในห้องระหว่างที่เธอไม่อยู่ วันนั้นทั้งสองจบลงด้วยความสัมพันธ์บนเตียง ในช่วงที่เอมีไม่อยู่จุงซูทำหน้าที่มาให้อาหารแมวสม่ำเสมอ แม้จะไม่มีโอกาสได้พบเห็นหน้ามันสักครั้ง จุงซูยังคงคิดถึงเอมีและจินตนาการถึงเช็क्सของพวกเขาแล้วปลดปล่อยความใคร่ด้วยตัวเอง เมื่อเวลาผ่านไปจุงซูได้รับโทรศัพท์จากเอมี เธอขอให้เขาช่วยไปรับเธอที่สนามบิน และที่นั่นเองเอมีได้แนะนำให้รู้จักกับเบน (รับบทโดยสติเฟน ยอน) เพื่อนหนุ่มร่วมทางซึ่งช่วยเหลือเอมีเป็นอย่างดี เอมีดูสนิทสนมเป็นกันเองกับเบน จากนั้นทั้งสามคนมักรวบวงกนดื่มด้วยกัน จุงซูได้รับรู้เรื่องราวของเบนมากขึ้น ได้สัมผัสวิถีชีวิตที่แตกต่างกับตัวเอง พักกับดิน ได้ไปบ้านของเบนในย่านคังนัมที่ตั้งอยู่ใจกลางกรุงโซล ได้ร่วมสังสรรค์กับเพื่อนฝูงชนชั้นสูงของเบน ในขณะที่เอมีกับเบนก็ได้แวะมาเยี่ยมจุงซูที่บ้านเกิดในหมู่บ้านชนบท ณ เมืองพางจูซึ่งอยู่ติดกับเขตแดนทางทหารระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ จุงซูกลับมาดูแลบ้านแทนพ่อที่มีปัญหาเรื่องคดีความอยู่ ตัวละครทั้งสามร่วมดื่มไวน์และสูบบุหรี่ที่ระเบียงบ้านของจุงซู เอมีเล่าเรื่องในอดีตสมัยเด็กที่ตกป๋อน้ำแล้ว

มือเพลิง ในชุดรวมเรื่องสั้น *เส้นแสงที่สูญหาย* เราร้องให้เจียงจัน ซึ่งเป็นการแปลจากภาษาอังกฤษ จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์กัมมะหยี่ในปีพ.ศ. 2554 ฉบับที่สองในชื่อว่า *โรงนามอดใหม่* ในชุดรวมเรื่องสั้น *หิ่งห้อย โรงนามอดใหม่ และเรื่องอื่น ๆ* ซึ่งแปลจากต้นฉบับภาษาญี่ปุ่น จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์เดียวกัน ในปีพ.ศ. 2564 ในบทความฉบับนี้ผู้วิจัยขอใช้ชื่อเรื่องสั้นนี้ว่า *เผาโรงนา* ซึ่งเป็นการแปลตรงจากชื่อเรื่องในภาษาญี่ปุ่น 「納屋を焼く」

³ *Burning* ภาพยนตร์เกาหลีนอกกระแสที่ได้รับคัดเลือกเข้าชิงรางวัลปาล์มทองคำ (Palme d'Or) และชนะรางวัล FIPRESCI Prize (รางวัลจากสมาพันธ์นักวิจารณ์นานาชาติ) ในเทศกาลภาพยนตร์เมืองคานส์ประจำปี 2561 ได้รับเสียงชื่นชมจากนักวิจารณ์เป็นอย่างมาก

จงชูช่วยไว้ จงชูเล่าเรื่องพ่อของตัวเองและเบนเล่าเรื่องงานอดิเรกของเขาคือวางเพลิง เรือเนเพาะข้าวร้างทุก 2 เดือนและบอกว่าจะเผาเรือเนเพาะข้าวแถวบ้านจงชูในเร็ววันนี้ หลังจากวันนั้นจงชูหมกมุ่นกับการสำรวจเรือเนเพาะข้าวในละแวกบ้าน หลังจากรู้ว่าแสมมี หายสาบสูญไปอย่างไร้ร่องรอย จงชูพยายามตามหาแสมและสะกดรอยตามเบนไปยังที่ ต่าง ๆ จนท้ายที่สุดเกิดโศกนาฏกรรมที่ไม่มีใครคาดคิดในตอนจบ

แม้ปัจจุบันจะมีภาพยนตร์เกาหลีที่สะท้อนภาพสังคมเกาหลีถูกผลิตขึ้นมาเป็น จำนวนมาก เช่น ภาพยนตร์เรื่อง *Parasite* (2019) ของบงจุนโฮ (Bong Joon-ho) ผู้ กำกับเกาหลีใต้ชื่อดัง *Parasite* นำเสนอประเด็นเรื่องชนชั้น ความเหลื่อมล้ำ ความโกรธแค้นที่ถูกนำเสนอในรูปแบบของความบันเทิง มีการเดินเรื่องที่เข้าใจได้ไม่ยากนัก เอื้อให้ ผู้ชมสนุกกับเรื่องและยังตีความความหมายที่ซ่อนอยู่ได้หลายระดับตามประสบการณ์ ของผู้ชม หรือภาพยนตร์เรื่อง *Kim Ji-young: Born 1982* ซึ่งสร้างมาจากนวนิยายที่บอก เล่าเรื่องราวของคิมจียองซึ่งเป็นเสมือนตัวแทนของผู้หญิงเกาหลีที่ถูกกดขี่ในสังคมที่ไม่ เท่าเทียม เป็นต้น แม้ว่าประเด็นเรื่องชนชั้นหรือปัญหาความไม่เท่าเทียมทางเพศที่ สะท้อนภาพสังคมเกาหลีในปัจจุบันจะถูกนำเสนอในภาพยนตร์อื่น ๆ แต่ภาพยนตร์เรื่อง *Burning* มีจุดเด่นจากการดัดแปลงจากวรรณกรรมญี่ปุ่นที่สามารถถ่ายทอดความ คลุมเครือหรือลักษณะที่เป็นนามธรรมในต้นฉบับไว้ในขณะที่เพิ่มเติมประเด็นทางสังคม เข้าไปโดยปรับให้เข้ากับบริบทสังคมเกาหลีในยุคปัจจุบัน ซึ่งจุดนี้แตกต่างจากต้นฉบับ เรื่องสั้นของมูราคามิที่ไม่ได้พูดถึงประเด็นทางสังคม นอกจากนี้ผู้กำกับยังใช้กลวิธีในการ เล่าเรื่อง อาทิ การนำเอาเรื่องสั้นของวิลเลียม โฟล์คเนอร์ที่ปรากฏในต้นฉบับมาขยาย ความเล่าเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับลูกชาย และนำองค์ประกอบต่าง ๆ ในงาน วรรณกรรมของมูราคามิมาใช้ในเชิงสัญลักษณ์ในการสื่อประเด็นทางสังคม เช่น การหายตัว ไปของหญิงสาว กลวิธีที่นำมาใช้นั้นแตกต่างไปจากภาพยนตร์เรื่องอื่นดังกล่าวกว่าข้างต้น ที่ นำเสนอประเด็นทางสังคมไว้อย่างสมจริงและชัดเจนเป็นรูปธรรม เรื่องนี้ถูกเล่าด้วย กลวิธีที่แยบคายมีความกำกวมระหว่างโลกแห่งความเป็นจริงและโลกแห่งจินตนาการ (เรื่องแต่ง) และนั่นแสดงให้เห็นถึงพลวัตของภาษาในวรรณกรรมต้นฉบับและการขยาย ขอบเขตการตีความสู่ความเป็นไปได้ใหม่ ๆ สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์ เรื่อง *Burning* มีบทวิจารณ์ที่กล่าวถึงประเด็นเรื่องความเหลื่อมล้ำทางชนชั้นซึ่งแต่เดิม

ไม่มีในต้นฉบับเรื่องสั้นของมูราคามิ เป็นส่วนที่เพิ่มเติมเข้ามาและกลายเป็นแก่นความคิดหลักในฉบับภาพยนตร์ (西口想河野真太郎, 2020) และยังมีงานวิจัยที่วิเคราะห์นัยทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับพรมแดนระหว่างเกาหลีเหนือและใต้ ภาพยนตร์อธิบายลักษณะของตัวละครหญิงที่หายตัวไปและเกาหลีเหนือว่าเป็นสิ่งที่มองไม่เห็น (invisible) โดยตัวละครหญิงอาจตกเป็นเหยื่อของการฆาตกรรมต่อเนื่องและเกาหลีเหนือเป็นศัตรูรัฐที่มองไม่เห็นซึ่งเชื่อกันว่าเป็นภัยคุกคามต่อเนื่อง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความตึงเครียดทางการเมือง (geopolitical tension) ระหว่างเกาหลีใต้และเกาหลีเหนือ (Fujiki, 2019) เท่าที่ผู้วิจัยยังไม่พบงานวิจัยที่หยิบยกประเด็นเรื่องค่านิยมครอบครัวและบทบาททางเพศที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่ดำรงอยู่ในสังคมเกาหลียุคปัจจุบันมาวิเคราะห์ การศึกษาประเด็นดังกล่าวจึงเป็นหัวข้อที่น่าสนใจและจะเป็นข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเปรียบเทียบกับต้นฉบับเรื่องสั้นของมูราคามิและการศึกษาการดัดแปลงวรรณกรรมญี่ปุ่นเป็นภาพยนตร์เรื่องอื่น ๆ ต่อไป

ในฉบับภาพยนตร์ตัวละครหลักทั้งสามถูกเปลี่ยนให้เป็นคนหนุ่มสาวในวัยที่ไล่เลี่ยกัน อีกทั้งยังนำเสนอภาพชีวิตของจงซูและแฮมมี่ที่ต้องดิ้นรนหาเช้ากินค่ำด้วยการใช้แรงงาน คู่ขนานไปกับภาพชีวิตของเบนที่มีฐานะร่ำรวยใช้ชีวิตสุขสบายเหมือนเที่ยวเล่นไปวัน ๆ สภาพที่อยู่อาศัยและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของตัวละครในภาพยนตร์สะท้อนให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำทางชนชั้นอย่างชัดเจน ทว่าจากการศึกษาพบว่ายังมีประเด็นอื่นที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้ความเหลื่อมล้ำดังกล่าว ภาพยนตร์เรื่องนี้นำเสนอภาพสะท้อนความโกรธแค้นของคนหนุ่มสาวในสังคมเกาหลี ความโกรธแค้นและความเจ็บปวดของคนหนุ่มสาวที่เราสัมผัสได้ในภาพยนตร์เรื่องนี้เกิดขึ้นจากปัจจัยใดบ้าง ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาพฤติกรรมรวมถึงความสัมพันธ์ของตัวละครหลักที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่องนี้ โดยเชื่อมโยงเข้ากับบริบทของสังคมเกาหลีร่วมสมัย โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องค่านิยมครอบครัวและบทบาททางเพศที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่ดำรงอยู่ในสังคมเกาหลียุคปัจจุบัน ความโกรธแค้นของตัวละครหลักชายเกิดจากปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว โดยมีพ่อเป็นตัวแปรสำคัญ การยึดถือค่านิยมแบบปัจเจกนิยมที่ให้ความสำคัญกับครอบครัวอันเป็นลักษณะเฉพาะของสังคมเกาหลีซึ่งแตกต่างจากค่านิยมแบบปัจเจกนิยมของตะวันตก ค่านิยมที่ถือความสำเร็จในชีวิตของบุตรเป็นหนึ่งในความกตัญญู ค่านิยม

ทางสังคมเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกนึกคิดและชีวิตของตัวละครชาย การสืบทอดความเป็นพ่อและความคาดหวังของสังคมที่มีต่อผู้ชายในการทำหน้าที่ตามเพศสถานะได้สร้างแรงกดดันให้กับตัวละครชายจนกลายเป็นชนวนของความโกรธแค้นซึ่งนำไปสู่บทบาทสรุปในตอนท้าย ส่วนตัวละครหลักหญิงสะท้อนสถานะทางสังคมของผู้หญิงเกาหลีในสังคมปัจจุบันท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงและความขัดแย้งระหว่างเพศอันสืบเนื่องจากการเคลื่อนไหวของสตรีรุ่นใหม่

2. ความโกรธแค้นของจางซู

จางซูเรียนจบวิทยาลัย ผ่านการเกณฑ์ทหารมาแล้ว ปัจจุบันทำงานพาร์ตไทม์ เพื่อยังชีพและมีความฝันที่จะเป็นนักเขียนนวนิยาย ในฉากเปิดเรื่องจางซูเจอแอมมีโดยบังเอิญขณะที่แอมมีกำลังทำงานเป็นพริตตี้เต้นโปรโมตสินค้าในมุมหนึ่งของกรุงโซล แอมมีเป็นฝ่ายเข้าหาและทักจ้วงซูก่อนแล้วถามว่ามีแฟนหรือยัง จางซูทำตัวไม่ถูกต่อสถานการณ์ดังกล่าว ผู้ชมรับรู้ได้ถึงความอ่อนต่อโลกของจางซูจากปฏิกิริยาของเขา การมีปฏิสัมพันธ์กับคนแปลกหน้าอาจเป็นสิ่งที่จางซูไม่คุ้นชินนักและบอกเป็นนัยว่าเขาอาจเป็นคนนอกที่เข้ามาใช้ชีวิตอยู่ล่องหนในสังคมเมือง จางซูยังเล่าว่าห้องเก่าที่เขาเคยพักนั้น “ชักโครกอยู่ติดกับอ่างล้างจาน” สภาพความเป็นอยู่ที่แออัดคับแคบในเมืองใหญ่นี้บ่งบอกฐานะทางเศรษฐกิจของเขาได้เป็นอย่างดี

ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับจางซูดังกล่าวถูกเล่าผ่านบทสนทนาระหว่างจางซูกับแอมมีในตอนต้นเรื่อง การที่จางซูได้พบกับแอมมีเพื่อนสมัยเด็กและพัฒนาความสัมพันธ์อย่างรวดเร็วจนกลายเป็นความรักดังคำพูดที่จางซูสารภาพกับเบนว่าหลงรักเธอ และท้ายที่สุดได้นำพามาซึ่งความโกรธแค้นและโศกนาฏกรรม (ต่างจากต้นฉบับเรื่องสั้นที่ไม่เกิดเหตุการณ์โศกนาฏกรรมใดในตอนจบ) ความโกรธแค้นของจางซูที่ระเบิดออกมาในตอนจบนั้นเกิดจากสาเหตุใด โดยทั่วไปจะมองว่าการที่แอมมีหายตัวไปโดยที่เบนอาจมีส่วนเกี่ยวข้องนั้นเป็นการจุดชนวนความโกรธแค้นของจางซูให้ระเบิดออกมา แต่ผู้วิจัยมองว่า

ความโกรธแค้นนั้นเป็นสิ่งที่ถูกกดทับและสั่งสมอยู่ในใจของจุมมาเน็นนาน มีรายละเอียดและมีมิติที่ซับซ้อนเกินกว่าจะด่วนสรุปว่าเป็นปัญหาเรื่องความรักระหว่างหนุ่มสาวหรือความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงเท่านั้น หากแต่สาเหตุของความโกรธแค้นนี้มีความเกี่ยวพันอย่างลึกซึ้งในความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับลูกชาย

2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับลูกชาย

เรื่องราวระหว่างพ่อกับลูกชายในภาพยนตร์เป็นส่วนที่เพิ่มเติมจากต้นฉบับเรื่องสั้นของมูราคามิ ส่วนสำคัญที่เพิ่มเติมเข้ามาคือการหยิบยกเรื่องราวระหว่างพ่อกับลูกชายในเรื่องสั้น *เผาทุ่งฉาง (Barn Burning)* ของ โฟล์คเนอร์มาดัดแปลงเล่าใหม่ในภาพยนตร์ กล่าวคือ ในภาพยนตร์ตัวละครเอกคือจุมมีพ่อที่มีปัญหาเรื่องคติความเชื่อเดียวกับพ่อที่ถูกดำเนินคดีในเรื่องสั้น *เผาทุ่งฉาง* ของโฟล์คเนอร์⁴ ในเรื่องสั้นต้นฉบับภาษาญี่ปุ่นมีเพียงฉากที่ตัวละครมารอรับหญิงสาวที่สนามบินและระหว่างรอให้ตัวละครอ่านเรื่องสั้นของวิลเลียม โฟล์คเนอร์ ส่วนในฉบับภาพยนตร์นั้นนอกจากจะมีฉากที่ตัวละครพูดคุยกันถึงวิลเลียม โฟล์คเนอร์ และฉากที่ตัวละครเบนกำลังอ่านหนังสือของโฟล์คเนอร์แล้ว อีซางดงผู้กำกับยังสร้างความเชื่อมโยงระหว่างเรื่องสั้นของมูราคามิกับวิลเลียม โฟล์คเนอร์ ทั้งที่มาของชื่อเรื่องสั้นและขยายการตีความเรื่องสั้นของมูราคามิออกไปด้วยการนำเรื่องราวของพ่อกับลูกชายในเรื่องสั้นของโฟล์คเนอร์มารังสรรค์ไว้ในภาพยนตร์

⁴ *Barn Burning* ของ วิลเลียม โฟล์คเนอร์ นักเขียนชาวอเมริกัน (William Cuthbert Faulkner, 1897-1962) ได้รับการแปลเป็นภาษาไทยในชื่อ *เผาทุ่งฉาง* โดย วิมล กุณราช ในหนังสือรวมเรื่องสั้นชื่อ *วิมานกุหลาบ* (รวมเรื่องสั้นโนเบลชุดที่ 7) ของวิลเลียม โฟล์คเนอร์ โดยสำนักพิมพ์นาคกร, พิมพ์ครั้งที่ 2, มกราคม 2563.

พ่อของจางซูมีคตินิยมถูกจับกุมและต้องขึ้นศาลเนื่องจากกระทำการให้เจ้าหน้าที่รัฐเมืองพาจูบาดเจ็บ ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายจนบาดเจ็บกระดูกข้อมือขวาแตกต้องเข้ารับการรักษากระดูกสันหลัง จางซูจึงเดินทางกลับบ้านเกิดเพื่อดูแลบ้านและวัวหนึ่งตัวที่พ่อเลี้ยงไว้

“ดูชีวิตเขาสิดูเดี๋ยวจะตาย เขาเคยเป็นที่หนึ่งในโรงเรียนมัธยมพาจูเลยนะ ไม่ใช่เรื่องเรียนหรอก เรื่องศักดิ์ศรีนี่ หลังจากเขากลับจากทำงานในตะวันออกกลาง ฉันบอกให้เขาเอาเงินไปซื้อบ้านอยู่ที่คังนัมเป็นการลงทุนที่ได้กำไรแน่นอนแต่เขาไม่ทำ เพราะศักดิ์ศรีมันค่าคงอยู่ สุดท้ายเขากลับพาจูไปเลี้ยงวัวแทน ตอนนี้ก็เลยทั้งจนทั้งติดตะราง”

จากคำบอกเล่าของนายข้างตันทำให้เราทราบชีวิตของพ่อจางซูนั้นผูกพันและให้ความสำคัญกับสิ่งที่เรียกว่า “ศักดิ์ศรี” มาตลอดตั้งแต่สมัยเรียนมัธยม ในอดีตหลังจากไปทำงานในตะวันออกกลางกลับมา แทนที่จะนำเงินไปลงทุนซื้อบ้านอยู่ที่คังนัม อันเป็นย่านของคนมีอันจะกินที่ตั้งอยู่ใจกลางเมืองหลวง เขากลับเลือกใช้ชีวิตที่บ้านเกิดในชนบทและประกอบอาชีพปลูกสุสัต์ว่ เพื่อนนายกล่าว่าทัศนคติของเขาส่งผลกระทบต่อชีวิตทำให้เขามีฐานะยากจนและต้องมาติดคุกในวันนี้ ระหว่างการพิจารณาคดีในศาลเมื่อผู้พิพากษาทรมานพ่อของจางซูว่า “คุณยอมรับข้อกล่าวหาหรือไม่และมีอะไรจะพูดเพิ่มเติมหรือเปล่า” เราจะเห็นภาพพ่อของจางซูหันมาทูลลูกชายที่นั่งอยู่ในห้องพิจารณาคดี ทำหน้าเศร้าโดยไม่ปริปากพูดอะไร นายตอบแทนว่า “ศาลที่เคารพ จำเลยยอมรับทุกข้อกล่าวหาครับ” หลังจากนั้นนายนัดพบจางซูและขอให้จางซูไปเยี่ยมและพูดคุยกับพ่อว่าควรจะไปขอโทษผู้เสียหายและเขียนคำร้องหาผู้พิพากษาเพื่อขอลดโทษ กระนั้นเราไม่เห็นการสนทนาระหว่างพ่อลูกหรือการกระทำตามคำแนะนำดังกล่าวเลย สิ่งที่จางซูทำคือพิมพ์จดหมายและขอร้องให้เพื่อนบ้านช่วยกันลงชื่อในคำร้องเพื่อยืนยันว่าพ่อของจางซูเป็นเพียงเกษตรกรธรรมดาและเป็นเพื่อนบ้านที่เป็นมิตร แต่คำตอบที่ได้กลับมาจากเพื่อนบ้านคือ “เขาไม่ค่อยสูงส่งกับใคร จะทำอะไรเขาก็ทำของเขาคนเดียว เอาจริง ๆ เขาไม่เคยเป็นมิตรเลย” ในท้ายที่สุดผู้พิพากษากล่าวว่าพ่อของจางซูอ้างว่าการกระทำ

รุนแรงนั้นเกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจและ “ปฏิเสธรที่จะรวมหอม” ทั้งยังเคยต้องโทษในกรณีเดียวกันมาก่อน ศาลจึงตัดสินให้พ่อของจงซูมีความผิดต้องโทษจำคุกหนึ่งปีหกเดือน

โดยพื้นฐานแล้วเกาหลีเป็นสังคมที่เน้นค่านิยมแบบกลุ่มเป็นอย่างมาก ความรู้สึกของการเป็นพวกพ้องนั้นเป็นปัจจัยหนึ่งในหลายปัจจัยที่ทำให้เกาหลีได้สามารถสร้างชาติให้กลับมารุ่งเรืองได้ท่ามกลางความเสียหายและความแร้นแค้นอันเป็นผลจากสงครามเกาหลี แม้กระทั่งในปัจจุบันความรู้สึกของการมีสายสัมพันธ์กันในสังคมนั้นก็เป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญของการตกลงเจรจา ความร่วมมือ การดูแลเอาใจใส่ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเสียสละและการรับผิดชอบต่อกันในชีวิตประจำวันของสมาชิกในสังคมด้วย สายสัมพันธ์ที่ว่าเป็นที่รู้จักในนาม “ซ็อง” (정, Jeong) ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกรักใคร่ชอบพอและการมีสัมพันธ์ภาพต่อกัน สำหรับคนที่เป็สมาชิกของสายสัมพันธ์ดังกล่าว “ซ็อง” เป็นสิ่งที่แสดงออกซึ่งมิตรภาพของสมาชิกภายในกลุ่ม และในขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่เป็นโครงข่ายเอื้อประโยชน์ให้กับการดำรงชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ ด้วย อย่างไรก็ตาม “ซ็อง” เองก็สามารถถูกมองในแง่ลบในประเด็นของการก่อให้เกิดระบบอุปถัมภ์ การเอื้อประโยชน์ให้กับพวกพ้องและการคอร์รัปชันในสังคมวงกว้างด้วยเช่นกัน (จักรกริช สังขมณี, 2560, น. 271)

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมของพ่อจงซูจากคำกล่าวของทนายและผู้พิพากษารวมถึงคำบอกเล่าจากเพื่อนบ้าน จะเห็นได้ว่าพ่อของจงซูไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของสายสัมพันธ์ที่เรียกว่า “ซ็อง” เสมือนว่าเขาดำรงชีวิตอยู่อย่างโดดเดี่ยวและถูกตัดขาดจากสังคมซึ่งเน้นค่านิยมแบบกลุ่มที่ให้คุณค่ากับสายสัมพันธ์และความรู้สึกเป็นพวกพ้อง นอกจากนี้ในอดีตเขาเลือกที่จะเป็นเกษตรกรธรรมดาอยู่ในสังคมชนบทและละทิ้งโอกาสที่จะร่ำรวยมีชีวิตสุขสบายในสังคมเมืองอันเป็นศูนย์กลางของความเจริญ ในแง่หนึ่งอาจกล่าวได้ว่าพ่อของจงซูมีแนวโน้มที่จะยึดถือค่านิยมแบบปัจเจกนิยมที่ให้ความสำคัญกับอิสระและสิทธิของปัจเจกบุคคลมากกว่าค่านิยมแบบกลุ่มนิยมที่ยึดมั่นในความเป็นพวกพ้องที่ฝังรากลึกในสังคมเกาหลีมาอย่างยาวนาน “ศักดึศรี” ของพ่อจงซูในที่นี้จึงอาจสื่อถึงการปฏิเสธการใช้ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์และเครือข่ายความเป็นพวกพ้องเพื่อหาผลประโยชน์ อีกนัยหนึ่งคือการต่อต้านไม่ยอมจำนนต่ออำนาจรัฐ อำนาจเงินหรืออิทธิพลที่อยู่เหนือกว่า ทั้งนี้ “ศักดึศรี” ของพ่อได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตของจงซูที่เป็นลูกชายและ

สมาชิกในครอบครัว ถ้าหากพ่อของจิงซูเลือกที่จะลงทุนซื้อบ้านที่ย่านคังนัมในตอนนั้น จิงซูอาจมีฐานะทางเศรษฐกิจและสถานะทางสังคมที่ดีกว่าที่เป็นอยู่และมีทางเลือกเหมือนเบนในตอนนั้น ทว่าคุณสมบัติดังกล่าวของพ่อได้สืบทอดต่อไปสู่จิงซูผู้เป็นลูกชาย ด้วยเช่นกัน

2.2 ความล้มเหลวในฐานะพ่อ

ครั้งแรกที่จิงซูกลับไปยังบ้านเกิดของเขาที่เมืองพาจูเพื่อดูแลบ้านและวัวแทนพ่อ เราเห็นสายตาของจิงซูจับจ้องไปที่รูปถ่ายบนผนังบ้าน ซึ่งมีแต่รูปถ่ายของพ่อในอดีต และรูปถ่ายของพ่อกับตัวเขาในวัยเด็ก ไม่มีรูปถ่ายของแม่และพี่สาว วันหนึ่งแอมมีและเบนมาเยี่ยมจิงซูที่บ้าน และเมื่ออยู่กับเบนตามลำพัง จิงซูก็เล่าเรื่องของพ่อให้เบนฟัง

“ผมเกลียดพ่อตัวเอง พ่อผมมีปัญหา ควบคุมอารมณ์ไม่ได้ พ่อมีความโกรธแค้นซึ่งอยู่ข้างในเหมือนระเบิด เวลามันระเบิดออก ทุกอย่างก็ถูกทำลายล้าง แม่ทิ้งผมกับพี่สาวไปก็เพราะเรื่องนี้ วันที่แม่ไปผมเผาเสื้อผ้าแม่ทั้งหมด พ่อก่อกองไฟขึ้นที่ลานบ้านแล้วให้ผมเผามันด้วยมือของผมเอง ผมยังฝันถึงเรื่องคิन्नนั้นอยู่เลย”

จากข้อความข้างต้น เรารับรู้ได้ว่าที่จิงซูเกลียดพ่อนั้นเป็นเพราะอุปนิสัยของพ่อที่มี “ความโกรธแค้นซึ่งอยู่ข้างใน” ควบคุมอารมณ์ไม่ได้อันเป็นสาเหตุที่ทำให้ครอบครัวล่มสลาย จิงซูและพี่สาวถูกแม่ทิ้งไปเพราะการกระทำของพ่อ ยิ่งไปกว่านั้นในวันที่แม่จากไปพ่อยังสั่งให้จิงซูเผาเสื้อผ้าของแม่ทิ้งด้วยมือของจิงซูเอง คำพูดดังกล่าวเผยให้เห็นความเกลียดชังของจิงซูที่มีต่อพ่อหรือปมปัญหาในใจของจิงซูอันเกี่ยวพันกับประเด็นเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัวโดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับเขา

ครอบครัวเป็นพื้นที่หลักของการผลิตซ้ำบรรทัดฐานและบทบาทเพศสถานะ พ่อจะเป็นคนหาเลี้ยงครอบครัว ส่วนฝ่ายหญิงจะรับผิดชอบดูแลบ้าน ส่วนในกรณีที่ครอบครัวนั้นมีลูกชาย หน้าที่สำคัญของพ่อตามความคาดหวังของสังคมคือการทำหน้าที่เป็นต้นแบบให้แก่ลูก แต่เมื่อแม่ทั้งครอบครัวไปทำให้พ่อไม่สามารถรักษาครอบครัวไว้ได้ พ่อของจงซูต้องปะทะกับความคาดหวังของสังคมที่มีต่อสถาบันครอบครัว ซึ่งอาจมองได้ว่าบรรทัดฐานของสังคมกระแสหลักนี้มีอิทธิพลเหนือตัวละครอย่างพ่อของจงซูและตัวจงซูเอง คำสารภาพของจงซูข้างต้นจึงมีความสำคัญเปรียบเสมือนเป็นการตั้งคำถามต่อครรลองของความเป็นพ่อ

การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมสมัยใหม่ของเกาหลีใต้ ทำให้ค่านิยมของคนรุ่นใหม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมบ้างพอสมควร กระนั้นค่านิยมแบบกลุ่มนิยมที่ฝังรากลึกในสังคมเกาหลีก็ไม่ได้หายไปโดยสิ้นเชิง ปรากฏการณ์ที่ซ้อนทับกันของค่านิยมสองแบบคือค่านิยมแบบกลุ่มนิยมและค่านิยมแบบปัจเจกนิยมนี้ปรากฏให้เห็นได้ในสังคมสมัยใหม่ แต่เดิมตามค่านิยมขงจื้อ ชาวเกาหลีมองว่าครอบครัวในฐานะที่เป็นหน่วยของสังคมที่สำคัญอันเป็นผลมาจากการสมรสของชายและหญิง ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างสมาชิกในครอบครัวนั้นเป็นความสัมพันธ์ที่มีภาระหน้าที่ต่อกัน ทั้งในฐานะของสามีและพ่อผู้เป็นผู้นำครอบครัว ภรรยาและแม่ผู้ต้องเป็นผู้เสียสละและทำหน้าที่ในการกิจกรรมในบ้านและเลี้ยงดูบุตร และผู้เป็นบุตรมีหน้าที่ในการเชื่อฟังบิดามารดาและตอบแทนบุญคุณเมื่อถึงเวลาอันควร ความสัมพันธ์ดังกล่าวเรียกร่องให้สมาชิกในครอบครัวต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพและสถานภาพของสมาชิกในครอบครัวมากกว่าเรื่องส่วนตัวของตนเอง ความรู้สึกผูกพันและพันธะหน้าที่เชิงสถาบันทางสังคมที่ว่านี้ในแง่หนึ่งได้ก่อให้เกิดความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ขึ้นทั้งในครอบครัวเองและขยายไปถึงความเป็นเครือญาติหรือครอบครัวขยายด้วย ในแง่ที่คนเกาหลีส่วนหนึ่งจึงมีทัศนคติเชิงลบต่อการอาศัยอยู่ร่วมกันหรือการมีบุตรของคู่สามีภรรยาโดยปราศจากการสมรสตามธรรมเนียม การหย่าร้างของคู่สามีภรรยาหรือการสร้างครอบครัวที่ไม่นำไปสู่การสืบทอดทายาท เพราะนั่นหมายถึงการฝ่าฝืนหรือไม่สามารถธำรงค่านิยมทางสังคมของการรักษาสถาบันครอบครัวเอาไว้ได้ อย่างไรก็ตาม เมื่ออุดมการณ์เสรีนิยมมีอิทธิพลมากขึ้นในสังคมเกาหลีได้สมัยใหม่ ค่านิยมแบบกลุ่มนิยมถูกแทนที่ด้วยค่านิยมแบบปัจเจกนิยม

บางส่วนส่งผลให้การสมรสและอัตราการเกิดลดต่ำลงและการหย่าร้างและการอยู่ร่วมกันโดยไม่สมรสกำลังเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งส่งผลต่อการนิยามความเป็นสถาบันของครอบครัวสมัยใหม่ในเกาหลีใต้มากขึ้นทุกที (จักรกริช สังขมณี, 2560, น. 272-273) แม้สังคมเอเชียจะลู่วงในการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมแล้วก็ตาม ก็มีได้พัฒนาไปเป็นแบบปัจเจกนิยมในรูปแบบเดียวกับที่ตะวันตกเป็น ในสังคมเอเชียยังคงมีค่านิยมซึ่งคิดว่าสวัสดิภาพและผลประโยชน์ของครอบครัวอยู่เหนือผลประโยชน์ของตนอยู่อย่างหนักแน่น แม้จะเกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยมจากค่านิยมแบบกลุ่มนิยมไปเป็นค่านิยมแบบปัจเจกนิยม แต่ก็ใช้ว่าจะเป็นค่านิยมปัจเจกนิยมแบบตะวันตก สังคมเกาหลีเป็นสังคมพิเศษที่มีค่านิยมแบบปัจเจกนิยมซึ่งให้ความสำคัญกับครอบครัว การเปลี่ยนแปลงค่านิยมของประเทศเกาหลีได้จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงค่านิยมแบบปัจเจกนิยมที่มีครอบครัวเป็นพื้นฐาน (คิซึอิน, 2559, น. 108-109)

จากข้อความดังกล่าว ความสัมพันธ์ของชายหญิงที่เชื่อมโยงกับการแต่งงานและการสร้างครอบครัวทำให้ผู้ชายต้องเผชิญหน้ากับความคาดหวังที่เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสามีและพ่อ พ่อของจงซูประสบกับความล้มเหลวในฐานะผู้นำครอบครัว ในแง่หนึ่งคือการนำเสนอภาพของตัวละครที่บกพร่องในการทำหน้าที่สามีและพ่อที่ดี อีกทั้งสังคมเกาหลียังมีทัศนคติเชิงลบต่อการหย่าร้างของคู่สามีภรรยา นี่อาจเป็นสิ่งที่ทำให้จงซูเลือกวิถีชีวิตที่แตกต่างไปจากพ่อ จงซูเลือกใช้ชีวิตตามความต้องการของตนเอง เขาเลือกที่จะใช้ชีวิตอยู่ในเมืองใหญ่ เรียนการเขียนแบบสร้างสรรค์และทำงานพาร์ตไทม์ซึ่งเป็นงานที่ไม่มีความมั่นคงแทนการเป็นเกษตรกรในชนบท อีกทั้งปฏิสัมพันธ์ระหว่างจงซูกับแหมมีในตอนต้นเรื่องทำให้เราเห็นว่าจงซูดูอ่อนต่อโลกและอาจไม่เคยมีประสบการณ์ในเรื่องความสัมพันธ์แบบชายหญิงมาก่อน ซึ่งเป็นไปได้ว่าที่ผ่านมาเขาอาจไม่ต้องการที่จะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงที่นำไปสู่การสร้างครอบครัว พฤติกรรมเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงสภาพปรารถนาของจงซูที่ต้องการมีชีวิตที่เป็นอิสระจากสถาบันครอบครัว ทว่าเมื่อพ่อมีปัญหาเรื่องคดีความ เขาต้องมาทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลจัดการเรื่องบ้านแทนพ่อ การแสดงความเกลียดชังพ่อของจงซูในฉากนี้จึงสะท้อนให้เห็นถึงความสับสนขัดแย้งภายในจิตใจระหว่างการตระหนักรู้ถึงความเป็นปัจเจกที่มีความต้องการส่วนตน ในขณะที่รับรู้ด้วยว่าสังคมยังคงคาดหวังให้ผู้ชายสืบทอดความเป็นพ่อ

เนื่องจากแม่ทั้งจุงซูไปตั้งแต่เด็กและพี่สาวแต่งงานออกไปจากบ้านแล้ว สมาชิกในครอบครัวจึงเหลือเพียงจุงซูกับพ่อทำให้ทั้งคู่จำต้องมีภาระหน้าที่ต่อกัน ในภาพยนตร์เรารู้เรื่องราวเกี่ยวกับพ่อของจุงซูจากคำบอกเล่าของจุงซูและตัวละครอื่น แต่ไม่มีฉากใดที่พ่อลูกคุยสนทนากัน มีเพียงสายตาอันเศร้าสลดของพ่อที่มองลูกในห้องพิจารณาคดีและคำสารภาพของลูกที่บอกว่าเกลียดพ่อ ราวกับทั้งคู่ไม่อาจสื่อสารให้เข้าใจซึ่งกันและกันได้ พ่อเป็นส่วนหนึ่งของความคาดหวังของสังคมที่มีต่อผู้ชายในการทำหน้าที่ตามเพศสถานะแต่พ่อของจุงซูไม่สามารถทำหน้าที่ดังกล่าวได้ การที่จุงซูตกหลุมรักแฮมีและมีความสัมพันธ์กับเธอก็สร้างความหวาดกลัวขึ้นในจิตใจของเขาเช่นกัน พฤติกรรมของตัวละครชี้ให้เห็นว่าความสัมพันธ์ซึ่งผูกโยงอยู่กับเพศสถานะได้สร้างแรงกดดันให้กับผู้ชายและอาจเป็นสาเหตุของการปฏิเสธที่จะทำหน้าที่สามีและพ่อเพื่อสืบทอดค่านิยมดั้งเดิมของครอบครัว แม้ปัจจุบันจะเกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยมจากค่านิยมแบบกลุ่มนิยมไปเป็นค่านิยมแบบปัจเจกนิยม ทว่าค่านิยมในสังคมเกาหลีมีลักษณะพิเศษคือเป็นค่านิยมแบบปัจเจกนิยมซึ่งให้ความสำคัญกับครอบครัวดังกล่าวไปแล้วข้างต้น ในแง่หนึ่งจึงอาจกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับจุงซูสะท้อนให้เห็นถึงการยึดถือค่านิยมแบบปัจเจกนิยมที่มีครอบครัวเป็นพื้นฐาน

“ห้องนี้หันไปทางทิศเหนือ มันเลยทั้งเย็นทั้งมืดตลอด โดนแดด
แค่วันละหนจากตรงนั้น แสงตกกระทบหน้าต่างของโซลทาวเวอร์แล้ว
สะท้อนเข้ามาในห้องฉันแต่แค่ช่วงสั้น ๆ นะ นายต้องโชคดีมาก ๆ ถึงจะ
เห็น”

เกาหลีเคยเป็นประเทศแร้นแค้นในช่วงก่อนทศวรรษ 1960 ได้เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว เศรษฐกิจเกาหลีโดดเด่นขึ้นเป็น 1 ในมังกร 4 ตัวของสังคมเอเชียในช่วงต้นของทศวรรษ 1990 (มุนฮย็อนนา, 2560, น. 2) โซลทาวเวอร์หรือหอคอยเอ็นโซลซึ่งถือว่าเป็นหอคอยเมืองที่สูงที่สุดถูกสร้างขึ้นในปีค.ศ. 1969 เพื่อเป็นหอส่งคลื่นวิทยุทั่วไปแห่งแรกของประเทศเกาหลีใต้และกลายเป็นสัญลักษณ์แห่งกรุงโซล ขณะร่วมมือกับแฮมีครั้งแรกในห้องพักอันมืดและคับแคบของแฮมี จุงซูมองเห็น “แสงตกกระทบหน้าต่างของโซล

ทาวเวอร์” บนผนังห้อง ระหว่างที่แสมิ์ไม่อยู่ จงซูไปยังห้องพักของแสมิ์เพื่อให้อาหาร
แอมและสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองขณะสายตาค้างจ้องไปยังโซลทาวเวอร์ที่อยู่เบื้องหน้า
ในที่นี้โซลทาวเวอร์อาจเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นชายหรือความสำเร็จในชีวิตที่จงซู
ไขว่คว้า การช่วยตัวเองจึงเป็นการปลดปล่อยความรู้สึกทั้งความรัก ความเกลียดชังและ
ความคับข้องใจทั้งหมดออกมาเหมือนเป็นการหยุดโลกไว้ชั่วขณะหนึ่ง เพราะในความ
เป็นจริงโลกแห่งความสำเร็จนั้นช่างอยู่ห่างไกล การหลีกหนีความจริงเข้าไปสู่โลกแห่ง
จินตนาการและได้รับความสุขชั่วขณะนั้นช่วยบำบัดและเติมเต็มส่วนที่โหยหา หนึ่งใน
ลักษณะเฉพาะของครอบครัวเกาหลีใต้คือการให้ความสำคัญกับคุณค่าทางลัทธิขงจื้อ
โดยเฉพาะความกตัญญูต่เวที ไม่ว่าในสังคมใดการที่บุตรซึ่งเป็นผู้ใหญ่แล้วพาบุพการีที่
แก่ชราไปอยู่อาศัยด้วย หรือแม้ไม่ได้อาศัยด้วยกันก็ทำให้บุพการีที่ชราภาพอยู่สุขสบาย
ทั้งทางจิตใจและทางวัตถุนี้คือความกตัญญู ในสังคมเกาหลีใต้นั้นนอกจากการดูแลทั้ง
ทางด้านวัตถุและทางด้านจิตใจแล้ว การที่บุตรประสบความสำเร็จในชีวิตระดับหนึ่งก็ยัง
ถือเป็นหนึ่งในความกตัญญูด้วย คุณค่าความกตัญญูมีคุณสมบัติทางกลุ่มอยู่มากในตัว
ของมันเอง กล่าวคือในแง่หนึ่งเราเรียกการนึกคิดว่าการประสบความสำเร็จในชีวิตของ
ตนแม้จะดูแลกบุพการีไม่ได้ เป็นคุณค่าความกตัญญูแบบปัจเจกนิยมของชาวเกาหลีใต้ที่
แตกต่างกับคุณค่าทางปัจเจกนิยมของทางตะวันตก เพราะมีคุณสมบัติทางกลุ่มนิยมที่มี
ครอบครัวเป็นสำคัญแฝงอยู่ด้วย (คิซูอิน, 2559, น. 88-89, น. 108)

ทว่าท่ามกลางสถานการณ์ในปัจจุบัน หากพิจารณาทางด้านเศรษฐกิจและ
สังคมแล้ว อาชีพก็เป็นสาเหตุพื้นฐานสำหรับการไม่อยู่ในสถานะสมรสเช่นกัน นิยามของ
คำว่า “ยุค 880,000 วอน” ในค.ศ. 2007 เป็นคำที่ใช้คาดคะเนถึงการไม่ได้ทำงานประจำ
ของคนชั้นหนุ่มสาวส่วนใหญ่ อีกทั้งคำว่าความมั่นคงทางด้านการงานเป็นเรื่องห่างไกล
สำหรับคนหนุ่มสาวยังเป็นความจริงในยุคปัจจุบันด้วย สังคมเกาหลีใต้ในศตวรรษที่ 21
มีภาวะการว่างงาน การว่างงานของคนหนุ่มสาวอยู่ในระดับที่น่าเป็นห่วง กล่าวคือ
ประชากรที่ไร้งานทำมีเพิ่มมากขึ้น และอัตราการว่างงานพุ่งพรวดขึ้นสูงจนแทบจะเป็น
“ยุคคนหนุ่มตกงานกว่าล้านคน” เลยทีเดียว จากอัตราการว่างงาน 3% ในอดีตนั้น
ปัจจุบันเพิ่มขึ้นเป็นมากกว่า 8% แล้ว สถานการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดแนวโน้มที่จะเลื่อน
การสมรสออกไปก่อน (มุนฮย็อนนา, 2560, น. 136)

การยึดถือค่านิยมเรื่องความกตัญญูที่ถือว่าความประสบความสำเร็จในชีวิตของ บุตรเป็นหนึ่งในความกตัญญูเป็นสิ่งที่ผู้คนในสังคมยังคงให้ความสำคัญ ทว่าท่ามกลาง ภาวะการว่างงานในสังคมเกาหลีปัจจุบันทำให้ความมั่นคงทางด้านการงาน ความสำเร็จ ในชีวิตเป็นเรื่องห่างไกลสำหรับคนหนุ่มสาวซึ่งรวมถึงจุงซูด้วย ความคับข้องใจที่จำต้อง เผชิญกับสภาวะไร้ทางออกเช่นนี้สั่งสมมากขึ้นเรื่อย ๆ จนกลายเป็น “ความโกรธแค้นที่ ซังอูในใจ” ความโกรธแค้นของจุงซูจึงอาจมีต้นเหตุมาจากค่านิยมของสังคมต่าง ๆ ดังที่ กล่าวมา ซึ่งเป็นเหมือนพันธนาการที่ร้อยรัดชีวิตของจุงซูมาโดยตลอด

3. ความโดดเดี่ยวและความเจ็บปวดของเบนกับแฮมมี่

ย่านคังนัมที่เบนอาศัยอยู่เป็นย่านที่ร่ำรวย เป็นสัญลักษณ์ของความเจริญที่มี ความศิวิไลซ์แบบตะวันตก เมื่อพิจารณาจากวิถีชีวิตของเบน เช่น อาศัยอยู่คอนโด ขับ รถสปอร์ต มีปาร์ตี้บ่อย ใช้ชีวิตไปวัน ๆ สไตลคังนัม⁵ อาจกล่าวได้ว่าเบนเป็นผลผลิตของ ความเจริญหรือความศิวิไลซ์แบบตะวันตก เบนเป็นตัวละครที่โผล่มาตอนที่จุงซูไปรับ แฮมมี่ที่สนามบิน แฮมมี่บอกว่าเธอพบกับเบนที่แอฟริกาโดยที่ไม่รู้เรื่องราวภูมิหลังของเบน มากนัก จุงซูรับรู้แต่เพียงว่าเบนร่ำรวยมากจากรถที่เขาขับ สภาพที่อยู่อาศัยและวิถีชีวิต ของเขา ตั้งแต่เบนปรากฏตัว ความสนใจของแฮมมี่ที่มีต่อจุงซูเริ่มลดน้อยลง ในขณะที่เบน มองผู้หญิงเหมือนวัตถุสิ่งของ ไม่สนใจตัวตนของผู้หญิง ดังเช่นเราจะเห็นได้จากฉากที่ เบนทหาเวลาแฮมมี่หรือเพื่อนผู้หญิงคนอื่นเล่าเรื่องในกลุ่มเพื่อนไฮโซของเบน หรือฉากที่ เบนแต่งหน้าให้กับผู้หญิงที่เขาคบด้วย เป็นต้น

ในทางตรงข้าม เบนกลับสนใจเรื่องราวของจุงซูมากกว่าแฮมมี่เสียอีก ทั้งจุงซูและ เบนต่างมีความโกรธเกลียดโลก เบนและจุงซูคล้ายมีตัวตนด้านตรงข้ามของกันและกันที่

⁵ มีวลีคิตีโอและเพลง “คังนัมสไตล์” เพิ่มไปด้วยมุขตลกเกี่ยวกับเศรษฐกิจใหม่ของเกาหลีใต้ เป็นวิธีการ พูดยกของไซที่จะบ่งบอกว่าคนสไตล์คังนัมอาจจะดูรวยและดูหรูหรา แต่แท้จริงแล้วเคยยากจนมาก่อน (Euny Hong, 2564)

ต่างไฝฝันโหยหาที่จะได้เป็น ได้ครอบครองสิ่งที่ชีวิตตัวเองขาดหายไป ถ้าพ่อของจิงซูตัดสินใจซื้อทรัพย์สินที่ยานคังนัมเมื่อครั้งที่มีเงินก้อนใหญ่ในมือ จิงซูอาจมีสถานะเช่นเบนในวันนี้ เบนเองก็กำลังค้นหาอะไรบางอย่างในชีวิต เมื่อเบนรู้ว่าจิงซูอยากเป็นนักเขียน เขาบอกจิงซูทันทีว่ามีเรื่องอยากจะเล่าให้ฟัง เบนอาจไม่รู้ว่าจะถ่ายทอดความรู้สึกบางอย่างในใจออกมาอย่างไรและคิดว่าจิงซูคงจะเข้าใจและสามารถที่จะบรรยายความรู้สึกนี้ออกมาได้ด้วยภาษาของนักเขียน

ขณะที่แอมมีเล่าเรื่องเหตุการณ์ตอนไปทัวร์ชมพระอาทิตย์ตกระหว่างทางไปทะเลทรายคาลาฮารี เธอเห็นพระอาทิตย์ตกและมีความรู้สึกอยากจะหายตัวไปให้เหมือนกับพระอาทิตย์ตก เธอบอกว่าความตายมันน่ากลัวเกินไป แค่อยากหายไปให้เหมือนว่าไม่เคยมีอยู่แล้วร้องไห้ เมื่อได้ฟังเช่นนั้น เบนบอกว่าน่าประทับใจเวลาคนร้องไห้เพราะเขาแทบไม่เคยร้องไห้ “พอไม่มีน้ำตา เราก็มไม่มีหลักฐานว่ามันคือความเศร้า” คำพูดของเบนที่พูดกับจิงซูดังกล่าว ในแง่หนึ่งอาจตีความได้ว่าเบนไม่สามารถแสดงด้านที่อ่อนแอของตนออกมาได้ ซึ่งมาจากอคติของสังคมที่เชื่อว่าผู้ชายจะต้องไม่อ่อนแอเหมือนผู้หญิง มายาคติที่ว่าผู้ชาย/เพศชายเป็นเพศที่แข็งแกร่งและจะต้องแสดงอำนาจเหนือกว่าผู้หญิง/เพศหญิงบดบังความเข้าใจเรื่องความเป็นชายในมิติอื่น ๆ และมองไม่เห็นคุณลักษณะเฉพาะที่เพศชายสามารถแสดงออกได้มากกว่าความเข้มแข็งอดทน การที่ไม่สามารถแสดงออกถึงตัวตนที่แท้จริงให้คนรับรู้ได้สร้างความรู้สึกโดดเดี่ยวให้กับเบน ดังนั้นเบนจึงสนใจจิงซูเพราะคิดว่าจิงซูคงจะถ่ายทอดความรู้สึกและเล่าเรื่องราวของเขาแทนตัวเองได้

เบนมีพฤติกรรมแปลกประหลาดอย่างหนึ่งคือเขาเล่าให้จิงซูฟังว่าเขามีกิจกรรมเผาเรือนเพาะชำ (โรงนาในเรื่องสั้น) เป็นประจำทุก ๆ สองเดือน นั่นทำให้จิงซูฝันถึงภาพเด็กชายที่ยืนอยู่เบื้องหน้าเรือนเพาะชำที่มอดไหม้ ซึ่งต่อมาได้เชื่อมโยงเข้ากับเรื่องราวในวัยเด็กของเขาที่พ่อก่อกองไฟสั่งให้เขาเผาเสื้อของแม่ทิ้งให้หมด เรื่องราวกิจกรรมเผาเรือนเพาะชำทำให้จิงซูหมกมุ่น เรื่องเล่าของเบนจึงเป็นเชื้อไฟชั้นดีที่เริ่มแผดเผาภายในของจิงซูทีละน้อยตั้งแต่นั้นมา ในตอนท้ายจิงซูใช้มิติของพ่อตัวเองแทงเบนก่อนจะฆาตร่างของเบนให้มอดไหม้ไปพร้อมกับรถบรรทุก จากนั้นจิงซูในร่างเปลือยค่อย ๆ เดินกลับไปที่รถตัวเอง การที่จิงซูฆ่าเบนนั้นอาจหมายถึงการทำลายตัวตนอีกด้านที่จิงซูโหยหา ความ

โกรธแค้นที่ระเบิดออกมาในตอนท้ายเรื่องอาจเป็นสัญลักษณ์ของการใช้ความรุนแรงเพื่อโต้กลับสังคม ร่างที่เปลาเปื่อยของจงซูจึงเปรียบเสมือนการเกิดใหม่หรือสื่อถึงเจตนาารมณ์ที่จะยืนหยัดและยืนยันความเป็นตัวตนของเขาในสังคม

ในอีกด้านหนึ่ง แฮมมีคือเชื้อไฟและจุดเริ่มต้นของเรื่อง ความสัมพันธ์ของจงซูกับแฮมมีเริ่มต้นจากการพบกันโดยบังเอิญขณะแฮมมีกำลังทำงานเป็นพรตตี๋ชักชวนคนเข้ามาจับจ่ายสินค้าในร้าน จากนั้นแฮมมีชวนจงซูไปทานเหล้าแล้วมาจบที่ห้องของเธอ ความจริงแล้วพวกเขาเคยเจอกันแต่เด็ก แฮมมีเป็นเพื่อนสมัยเด็ก มาจากหมู่บ้านเดียวกับจงซู แต่จงซูจำแฮมมีไม่ได้เลยแม้แต่น้อย จงซูจับรางวัลไดนาพิกาข้อมือผู้หญิงสีชมพูแล้วให้แฮมมีเป็นของขวัญ แฮมมีบอกว่าเป็นครั้งแรกที่ได้ใส่ไดนาพิกาข้อมือ (ภายหลังเจอนาพิกาเรือนนี้ที่บ้านเบนหลังจากแฮมมีหายตัวไป)

แฮมมียังเล่าว่าเธอกำลังเรียนละครใบ้ จากนั้นก็ทำท่าปอกเปลือกส้ม หยิบส้มในจินตนาการ ค่อย ๆ ปอกเปลือกช้า ๆ แล้วหยิบเข้าปากที่ละกลีบ แฮมมีบอกว่าหัวใจของการแสดงละครใบ้คือ “อย่าคิดว่า ‘มี’ ส้มจริง ๆ อยู่ตรงนี้ แต่ให้ลิ้มไปว่ามัน ‘ไม่มี’” เหมือนความจริงรอบข้างค่อย ๆ ถูกดูดกลืน แฮมมีบอกจงซูว่ากำลังเก็บเงินเดินทางไปแอฟริกา แล้วเล่าถึงคนป่าในทะเลทรายคาลาฮารีว่ามีผู้หญิงโหยอยู่สองประเภท ประเภทแรกคือ “ลิตเติล ฮังเกอร์” คือพวกที่โหยตามความหมายจริง ๆ และประเภทที่สองคือ “เกรทฮังเกอร์” คือคนที่โหยความหมายของชีวิต คนที่อยากรู้ความหมายของชีวิตอยากรู้ว่ามีชีวิตอยู่ไปเพื่ออะไร คนเหล่านั้นคือผู้หญิงโหยที่แท้จริง เมื่อแฮมมีกลับจากแอฟริกา จงซูไปรับที่สนามบินแล้วไปกินข้าวกันสามคน แฮมมีเล่าเรื่องไปทั่วรัชมพระอาทิตย์ตกระหว่างทางไปทะเลทรายคาลาฮารี “ตามโปรแกรมจะพาไปดูพระอาทิตย์ตกกลางทะเลทราย แต่กลายเป็นว่าไปถึงแค่ลานจอดรถ ไม่มีอะไรเลย นอกจากขยะที่นักท่องเที่ยวทิ้งไว้ ทุกคนมีคนมาด้วยกันหมด มีแค่ฉันที่มากคนเดียว ตอนนั้นฉันรู้สึกโดดเดี่ยวมาก ๆ เลย แล้วพระอาทิตย์ก็เริ่มตก ตอนที่พระอาทิตย์หายไปแล้วจู่ ๆ ตาฉันก็นองไปด้วยน้ำตา ฉันคงมาถึงสุดขอบโลกแล้วละ นั่นคือสิ่งที่ฉันคิด ฉันอยากจะหายตัวไปให้เหมือนกับพระอาทิตย์ตก ความตายมันน่ากลัวเกินไป ฉันแค่อยากหายตัวไปให้เหมือนว่าไม่เคยมีอยู่”

แอมมีบอกจางซูว่าเธอเลี้ยงแมวชื่อบอยล์ (Boil) ที่ห้องพักของเธอ “ฉันเจอมันถูกทิ้งในห้องบอยเลอร์ที่ชั้นใต้ดินนะ มันไม่เคยยอมออกมาเลยเวลามีคนแปลกหน้าอยู่ มันเป็นออทิสติกขั้นรุนแรง” จางซูถามต่อว่า “บอยล์ไม่ใช่แคจินตนาการของเธอใช่ไหม นี่ฉันต้องมาเลี้ยงแมวในจินตนาการหรือเปล่า” นอกจากนี้ฉากที่แอมมีกับเบนไปเยี่ยมบ้านเกิดของจางซูที่เมืองฟางจู แอมมีบอกว่า “เกาหลีเหนืออยู่ตรงนั้น แยกจ้งบ้านฉันหายไปแล้ว มันเคยอยู่ตรงนั้น หายไปหมดเลย บ่อน้ำก็หายไปด้วย เคยมีบ่อน้ำใกล้ ๆ บ้านเรา ตอนเด็กฉันเคยตกลงไปในบ่อนั้น นายจำได้ใช่ไหม น่าจะเจ็ดขวบมั้ง ฉันตกตอนที่อยู่คนเดียว ฉันมองขึ้นไปจากข้างล่างนั้นแล้วก็ร้องให้เป็นชั่วโม่งเลย กลัวว่าจะตายถ้าไม่มีใครมาเจอ จางซูเป็นคนเจอฉันแล้วก็ช่วยไว้ได้ แต่เขาจำไม่ได้ด้วยซ้ำ” เรื่องราวต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องแมวหรือบ่อน้ำล้วนเป็นเรื่องเล่าของแอมมีทั้งสิ้น เรื่องเล่าที่เป็นสัญลักษณ์สร้างจางซูให้มีตัวตนในโลกของแอมมี อีกนัยหนึ่งคือการให้จางซูได้เข้าไปครอบครองพื้นที่ส่วนตัวไม่ว่าจะเป็นห้องพักหรือความทรงจำของแอมมีนั้นทำให้จางซูมีตัวตนขึ้นมา

โดยอุปนิสัย แอมมีไม่ได้ให้ความสำคัญเรื่องชีวิตคู่เป็นอันดับแรก ๆ แต่ให้ความสำคัญกับมิตรภาพ ตอนจางซูมารับแอมมีที่สนามบิน แอมมีแนะนำจางซูให้เบนรู้จักว่าจางซูเป็นเพื่อนคนเดียวที่มี การที่แอมมีหายตัวไปนั้นมีความเป็นไปได้หลายอย่าง แอมมีอาจจะออกเดินทางไปตามลำหาฝันของตัวเอง หรือหนีหนีบัตรเครดิตตามคำบอกเล่าของแม่กับพี่สาว หลังจากแอมมีหายตัวไป จางซูสอบถามเบนได้ความว่า “ผมไม่คิดว่าเธอไปเที่ยวหรอก เธอมีเงินไม่พอ เท่าที่รู้ตอนนี้แอมมีถึงแตก เธอไม่ได้ติดต่อครอบครัว แล้วก็ไม่มีเพื่อนที่ไหน แอมมีโดดเดี่ยวกว่าที่เราเห็น แอมมีคิดว่าคุณเป็นคนพิเศษนะ เธอบอกว่าคุณเป็นคนเดียวในโลกที่เธอไว้ใจ บอกว่าคุณเป็นคนเดียวที่อยู่ข้างเธอเสมอ ผมได้ยินแล้วอดใจไม่ได้ ผมไม่เคยอดใจใครมาก่อนเลยในชีวิต” แอมมีจุดไฟเรื่องความมีชีวิตของจางซูเพราะเขาไม่เคยมีชีวิตในสายตาใคร แอมมีกับจางซูมีความสัมพันธ์ทางเพศกันอย่างง่ายดาย เหมือนแอมมีช่วยสร้างตัวตนทางเพศหรือความเป็นชายให้กับจางซูผ่านความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง สำหรับจางซู แล้วแอมมีอาจไม่มีตัวตนอยู่จริงหรือเป็นแค่ตัวตนในจินตนาการ เธอเป็นเพียงเชื้อไฟในใจของจางซูเท่านั้น

แต่สำหรับแอมมีแล้ว ในชีวิตจริงเธอคงรู้สึกเจ็บปวดและโดดเดี่ยวที่ต้องต่อสู้ค้นหาเข้ากันคำและเผชิญกับการเลือกปฏิบัติทางเพศในสังคม ตอนเจอจางซูครั้งแรก แอมมี

บอกว่าเธอทำศัลยกรรม แฮมมีถามจิงจูว่าจำได้ไหมว่าตอนเรียนอยู่มัธยมต้นเคยพูดกับ แฮมมีว่า “เธอนี่มันน่าเกลียดจริง” ซึ่งเป็นเรื่องเดียวที่จิงจูเคยพูดกับแฮมมีในตอนนั้น ในขณะที่ความหลากหลายทางเพศถูกผนวกเข้ากับการเมืองแบบประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน แต่เราก็กังขังพบเห็นการแบ่งแยกกีดกันและการเลือกปฏิบัติทางเพศในรูปแบบใหม่ ๆ เช่น ในอุตสาหกรรมความงามที่สร้างบรรทัดฐานของเรือนร่างที่สวยงาม เท่ หล่อและ เซ็กซี่ ทำให้กลุ่มคนบางกลุ่มดิ้นรนที่จะปรับเปลี่ยนรูปร่างหน้าตาของตนเองให้เป็นไปตามบรรทัดฐานนั้น สิ่งนี้อาจสะท้อนให้เห็นว่าความหลากหลายของรูปร่างหน้าตากำลัง ถูกลดทอนลงให้เหลือเพียงเรือนร่างบางแบบที่สังคมเชิดชู (นพพนธ์ ตัววิเศษ, 2563, น. 331) การทำศัลยกรรมของแฮมมีสะท้อนให้เห็นว่าเธอเองก็ตกเป็นเหยื่อของสังคมที่สร้าง บรรทัดฐานของเรือนร่างนี้ด้วย

#MeToo เป็นแฮชแท็กที่แพร่หลายในสื่อโซเชียลในทศวรรษ 2000 จากการรณรงค์เพื่อต่อต้านการเหยียดสตรีผิวสี กระแส #MeToo เป็นที่พูดถึงอีกครั้งในค.ศ. 2017 ในสหรัฐอเมริกาเมื่อมีการเปิดเผยเรื่องราวของนักแสดงหญิงที่ถูกคุกคามทางเพศ โดยผู้อำนวยการสร้างภาพยนตร์ ฮาร์วีย์ ไวน์สไตน์ (Harvey Weinstein) ทำให้เกิดเป็นกระแสการเคลื่อนไหวเพื่อประณามการคุกคามทางเพศและต่อต้านการคุกคามทางเพศ นำไปสู่กระแสการตื่นตัวเรื่องความรุนแรงทางเพศทั่วโลก รวมถึงเกาหลีใต้ด้วย ในเกาหลีใต้ #MeToo ได้รับความสนใจจากผู้คนในสังคมและมีการออกมาเคลื่อนไหวอย่างกว้างขวางเมื่อ ซอ จีฮย็อน (Seo Jihyeon) อัยการหญิง เปิดเผยต่อสถานีโทรทัศน์ JTBC ในวันที่ 29 มกราคม ค.ศ. 2018 ว่าเคยถูกอัยการระดับสูงคุกคามทางเพศ ซึ่งการสัมภาษณ์ผ่านสื่อโทรทัศน์ของซอ จีฮย็อน ทำให้เรื่องการคุกคามทางเพศกลายเป็นประเด็นที่มีการพูดถึงเป็นอย่างมากจากผู้คนในสังคมและมีผู้หญิงจำนวนมากทั้งในวงการเมือง วงการบันเทิง และในโรงเรียนออกมาเปิดเผยประสบการณ์การถูกคุกคามทางเพศ และกลายเป็นกระแส #MeToo ในโซเชี่ยลมีเดีย การเคลื่อนไหวของสตรีในการรณรงค์ #MeToo นั้นได้สร้างการปะทะต่อการมีอยู่ของอิทธิพลชายเป็นใหญ่ที่สร้างการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ไม่แพ้การปฏิรูปกฎหมายจากภาครัฐ โดยได้ลงลึกถึงรากฐานความคิด ทัศนคติและค่านิยมของผู้คน สังคมที่ยังคงมองว่าสตรีควรเป็นแม่บ้าน ทำงานบ้านและดูแลครอบครัว การออกมาอยู่ในสังคมภายนอกทำให้สตรีประสบกับการถูก

คุกคามและการถูกกระทำอย่างเอารัดเอาเปรียบ การเคลื่อนไหว #MeToo เป็นการนำปัญหาออกสู่วงกว้าง กระแสสังคมช่วยให้การดำเนินการทางกฎหมายและการเรียกร้องสิทธิสตรีได้รับความสนใจและสามารถนำปัญหาเข้าสู่กระบวนการของรัฐต่อไป รวมทั้งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในที่ทำงาน นับเป็นจุดเริ่มต้นการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของสังคมชายเป็นใหญ่ ที่หากสามารถเปลี่ยนแปลงค่านิยมและทัศนคติของสังคมได้ในวงกว้างก็จะส่งผลต่อการเกิดความเท่าเทียมทางเพศ การออกกฎหมายและสวัสดิการต่าง ๆ ในส่วนของสตรีมีความราบรื่นขึ้น (ศิริพร ดาบเพชร, 2564, น. 110-111)

ภาพยนตร์เรื่อง *Burning* ออกฉายที่ประเทศเกาหลีใต้ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2018 นับเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่เกิดกระแสความเคลื่อนไหวดังกล่าว ซึ่งเริ่มมีการยอมรับความเท่าเทียมทางเพศมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันค่านิยมดั้งเดิมที่ยึดถือแนวคิดชายเป็นใหญ่ยังคงฝังรากลึกในสังคมเกาหลี ปัญหาความไม่เท่าเทียมทางเพศยังคงคาราคาซังและยังประสบปัญหาหลายด้าน สืบจากกระแสโต้กลับของกลุ่มต่อต้านสตรีนิยมในเกาหลี (ณัฐมน เกตุแก้ว, 2561) การปะทะทางความคิดระหว่างชายและหญิงในสังคมเกาหลีได้ยังนำไปสู่การเกิดกระแสความเกลียดชังผู้หญิงขึ้นในหมู่ผู้ชายเกาหลีใต้ ความสัมพันธ์ของจองซูกับแอมมีในภาพยนตร์ที่ถูกสร้างขึ้นในบริบททางสังคมดังกล่าวจึงเป็นเสมือนกระจกสะท้อนประเด็นเรื่องความขัดแย้งทางเพศและความยึดติดในกรอบค่านิยมดั้งเดิมที่เกิดขึ้นท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงทางสังคมของเกาหลีใต้ในปัจจุบัน

ในความคิดของจองซูนั้น แอมมีเป็นผู้หญิงที่มีความคลุมเครืออันเป็นเสน่ห์เฝ้ายาวนานในหลายด้าน ประการแรกคือตัวตนอันลึกลับของแอมมี พวกเขาเคยเป็นเพื่อนในวัยเด็กจริงหรือไม่ เรื่องเล่าของแอมมีเป็นเรื่องจริงหรือไม่ ซึ่งในแง่หนึ่งตัวตนอันลึกลับนี้สะท้อนความไม่เข้าใจของจองซูที่มีต่อผู้หญิง ประการที่สองคือการยอมรับในตัวตนของจองซูที่เขาอาจไม่เคยได้รับการยอมรับเช่นนั้นมาก่อน แต่เมื่อเบนปรากฏตัว แอมมีกลับแนะนำว่าเขาเป็นเพียงเพื่อนสนิททำให้จองซูรู้สึกว่าเขาถูกลดทอนคุณค่าลง ประการที่สามคือวิถีชีวิตแบบปัจเจกนิยมของแอมมีที่เป็นอิสระไม่ยึดติดกับค่านิยมของสังคม เธออยู่นอกกรอบค่านิยมที่กำหนดบทบาททางเพศว่าสตรีควรเป็นแม่บ้าน ทำงานบ้านและดูแล

ครอบครัวยุ แต่ในขณะที่เดียวกันการทำศัลยกรรมของเธอก็บ่งบอกว่าเธอไม่สามารถหลุดพ้นจากบรรทัดฐานเรือนร่างของสังคม และประการสุดท้ายคือมุมมองของแอมี่ที่เรียนรู้จากการศึกษาละครไปโดยเลือกที่จะ “เห็น” และ “ไม่เห็น” บางอย่างในชีวิต ขณะที่ทั้งคู่ผู้แบกรับความกดดันรอบด้านไม่สามารถทำเช่นนี้ได้

อาจกล่าวได้ว่าตัวละครหลักในเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนหนุ่มสาวในช่วงเปลี่ยนผ่านภายใต้ความเปลี่ยนแปลงจากสังคมดั้งเดิมที่ยึดถือแนวคิดชายเป็นใหญ่ไปสู่สังคมที่มีความเท่าเทียมกันทางเพศ ทั้งนี้ในความเป็นจริงกรอบความคิดแบบเดิมนั้นยังคงอยู่อย่างเหนียวแน่นและเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ต้องอาศัยเวลา ดังเช่นการที่จงซูวิจารณ์พฤติกรรมการเดินร่ำเปลือยท่อนบนต่อหน้าผู้ชายของแอมี่ว่าเป็นการกระทำเยี่ยงโสเภณี นั่นเป็นคำพูดสุดท้ายของจงซูที่มีต่อแอมี่และหลังจากนั้นแอมี่ก็หายตัวไป ถ้อยคำดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของจงซูที่ยังยึดติดกับบทบาททางเพศของผู้หญิงที่สังคมกำหนดไว้ แม้ว่าจงซูจะนิยมชมชอบวิถีชีวิตเซ็กซี่ในหลายด้านของแอมี่ก็ตาม เมื่อพิจารณาจากท่าทีของจงซูดังกล่าว อาจตีความได้ว่าการหายตัวไปของแอมี่นั้นคือการลบตัวตนผู้หญิงออกไปจากชีวิตของเขา เนื่องจากแอมี่ไม่ประพฤติตนตามความคาดหวังของเขา

4. บทสรุป

ภาพยนตร์เรื่องนี้ถ่ายทอดเรื่องราวความสัมพันธ์ของคนหนุ่มสาวระหว่างจงซู เบน และแอมี่ ซึ่งดำรงอยู่บนความเหลื่อมล้ำทางสถานะสังคม ความอิจฉา ความต้องการครอบครองเป็นเจ้าของ การโหยหาความรัก การปฏิเสธตัวตนรวมถึงความพยายามที่จะก้าวข้ามความโกรธแค้นอันเกิดจากปัญหาความเหลื่อมล้ำ การไม่ได้รับการยอมรับในตัวตน รวมถึงความโดดเดี่ยวทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นรถกระบะบูโรทั้งของจงซูเทียบกับรถปอร์เช่ของเบน ชีวิตความเป็นอยู่ของเบนที่แสนสุขสบายมีปาร์ตี้ที่เป็นเสมือนพิธีกรรมของคนหนุ่มสาวทุนนิยม ความสนใจของแอมี่ที่มีต่อเบนมากกว่าจงซู เหล่านี้เป็น

องค์ประกอบที่คอยแผดเผาใจของจงซูจนนำไปสู่โศกนาฏกรรมในตอนท้ายเรื่อง จงซูโยนความโกรธแค้นทั้งหมดไปลงที่เบน เขาโทษเบนว่าเป็นตัวการที่ทำให้แอมมีหายตัวไป แม้จะไม่มีหลักฐานยืนยันแน่ชัด นอกจากนาฬิกาที่เขาพบในห้องของเบนซึ่งเป็นเรือนเดียวกับที่จงซูจับรางวัลได้และมอบให้แอมมีต่อ แมวลึกลับชื่อบอยล์ที่จงซูไม่เคยเห็นตัวจริงมาก่อนทั้งที่เป็นคนคอยให้อาหารตอนที่แอมมีไปเที่ยวแอฟริกาแต่กลับมาเจอว่าอยู่ที่คอนโดของเบน เบนเองก็เป็นคนที่ดูนิสัยดีไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อใคร นอกจากเรื่องเล่ากิจกรรมเผาเรือนเพาะชำของเขา ความร้ายของเบนน่าจะเป็นอีกเหตุผลหนึ่ง อาจจะพอ ๆ กับความโกรธที่จงซูเชื่อว่าเบนเป็นสาเหตุที่แอมมีหายตัวไป จงซูก็เคยต่อว่าแอมมีทำตัวเหมือนโสเภณีตอนที่แอมมีแต่งงานแล้วเปลี่ยนกายก่อนที่แอมมีจะหายตัวไป แอมมีเป็นสิ่งที่จงซูทั้งรัก ทั้งเกลียด ทั้งดูเหมือนใกล้ชิดแต่เขาก็รู้สึกได้ว่ากำลังทอดระยะห่างไกลออกไปเรื่อย ๆ เรื่องราวในอดีตของเขากับเธอดูพร่าเลือนเหมือนไม่ใช่เรื่องจริงเป็นเพียงจินตนาการ

ภาพยนตร์เรื่อง *Burning* คือพลังของวรรณกรรมและภาษาภาพยนตร์ที่เปิดโลกแห่งจินตนาการให้กับผู้ชมได้มองผ่านมุมมองของจงซู ให้เชื่อและคิดตามจงซูจากพื้นเพของตัวละคร ผู้เขียนเลือกที่จะจำกัดเรื่องราวด้านอื่น ๆ ของเบนที่ไม่เกี่ยวกับจงซูและแอมมี และยังปล่อยให้ตัวละครสำคัญอย่างแอมมีหายตัวไปเฉย ๆ แล้วทิ้งความรู้สึกร่วมไปกับจงซูที่พุ่งเป้าไปที่เบน ทั้งที่เบนอาจไม่ได้ทำอะไรเลย แต่จงซูตัดสินใจไปแล้วจากเชื่อไฟต้นทางที่แอมมีเป็นคนเริ่มจุดเอาไว้ ประกอบกับความอิจฉา ความเหลื่อมล้ำ การเปรียบเทียบ สุดท้ายมีแต่ตัวตลก ๆ ของจงซู ตัวละครที่เจียบงันอยู่กับความกดดันมาตลอดชีวิต จงซูเลือกที่จะเผาทำลายตัวตนอีกด้านที่เขาเองไฝฝืนถึงเพื่อปลดปล่อยความโกรธแค้นที่ฝังแน่นอยู่ในใจ ในแง่หนึ่งการกระทำดังกล่าวคือการใช้ความรุนแรงเพื่อได้กลับสังคมที่ปิดกั้นโอกาสในชีวิตของคนรุ่นใหม่อย่างเขาและเพื่อยืนยันตัวตนของเขาบนโลกที่ไม่เป็นธรรมใบนี้

จากการศึกษาพฤติกรรมและความสัมพันธ์ของตัวละครหลักสามารถนำไปสู่ข้อสรุปว่าความโกรธแค้นและความเจ็บปวดของคนหนุ่มสาวที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่องนี้ถูกนำเสนอโดยผูกโยงเข้ากับประเด็นเรื่องค่านิยมครอบครัวและบทบาททางเพศ ความโกรธแค้นของตัวละครหลักชายคือจงซูเกิดจากปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัวโดยมี

พ่อเป็นตัวแปรสำคัญ ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับงูในภาพยนตร์เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงภาพชีวิตของกลุ่มคนชายขอบในสังคมที่ถูกกดทับภายใต้ความเหลื่อมล้ำและกรอบค่านิยมของสังคมที่มีกรอบคร่ำเป็นพื้นฐาน ซึ่งหมายถึงกลุ่มคนในสังคมเกษตรกรรมที่ไม่สามารถปรับตัวไปตามความเปลี่ยนแปลงของกระแสทุนนิยม ผนวกกับความคาดหวังของสังคมที่มีต่อผู้ชายในการทำหน้าที่ตามเพศสถานะได้สร้างแรงกดดันให้กับตัวละครอย่างงูจนกลายเป็นชนวนของความโกรธแค้นซึ่งนำไปสู่บทสรุปในตอนท้าย ส่วนตัวละครหลักหญิงสะท้อนสถานะทางสังคมของผู้หญิงเกาหลีในสังคมปัจจุบันท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงและความขัดแย้งระหว่างเพศอันสืบเนื่องจากการเคลื่อนไหวในเรื่องความเท่าเทียมกันทางเพศของสตรีรุ่นใหม่ ความสัมพันธ์ระหว่างงูกับแอมมีสะท้อนให้เห็นถึงบริบททางสังคมของเกาหลีปัจจุบันในเรื่องการยอมรับและปฏิเสธบทบาทของสตรีในช่วงเปลี่ยนผ่าน ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างงูกับเบนสะท้อนให้เห็นตัวตนของคนรุ่นใหม่ที่มีจุดร่วมเดียวกัน คือความรู้สึกโดดเดี่ยวที่ไม่สามารถแสดงตัวตนที่แท้จริงหรือแสดงอารมณ์ของตนออกมาได้เนื่องจากถูกกดทับด้วยค่านิยมกรอบคร่ำที่กำหนดบทบาททางเพศให้ผู้ชายเป็นผู้นำ เป็นเพศที่เข้มแข็งและสืบทอดความเป็นพ่อ มายาคติที่ว่าผู้ชาย/เพศชายเป็นเพศที่แข็งแกร่งและจะต้องแสดงอำนาจเหนือกว่าผู้หญิง/เพศหญิงบดบังความเข้าใจเรื่องความเป็นชายในมิติอื่น ๆ และมองไม่เห็นคุณลักษณะเฉพาะที่เพศชายสามารถแสดงออกได้มากกว่าความเข้มแข็งอดทน การที่ไม่สามารถแสดงออกถึงตัวตนที่แท้จริงให้คนรับรู้ได้สร้างความรู้สึกโดดเดี่ยวและความเจ็บปวดให้กับคนหนุ่มเช่นเบนและงู

รายการอ้างอิง

- ศิษุ, อีน. (2559). *ค่านิยมของชาวเกาหลีใต้* (พรรณิกา ซอง, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จักรกริช สังขมณี. (2560). สังคมเกาหลีใต้สมัยใหม่: มองการเปลี่ยนแปลงทางสังคมผ่านวัฒนธรรมเกาหลีใต้ (Hallyu) ใน นกตล ชาติประเสริฐ (บ.ก.), *เกาหลีปัจจุบัน*

(น. 245-297). ปทุมธานี: ศูนย์เกาหลีศึกษา สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จินตามาศ ตักศิธรชัย. (2560). *Reach for the SKY: เพราะเป็นวัยรุ่นเกาหลี* นั้นเจ็บปวด. ประชาไท. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2565, จาก <https://prachatai.com/journal/2017/10/73888>

ณัฐมน เกตุแก้ว. (2561). ผู้หญิงทำงานในสังคมเกาหลี. ประชาไท. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2565, จาก <https://prachatai.com/journal/2018/05/76704>

นฤพนธ์ ตัวงวิเศษ. (2563). แนวคิดเรื่อง “ความหลากหลายทางเพศ” ในกระบวนการทัศน์วิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 28(3), 312-399.

มนุชยอนนา. (2560). การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจเกาหลีและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างครอบครัวเกาหลี (พรรณิกา ชอง, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Euny, Hong. (2564). *กำเนิดกระแสเกาหลี* (วิลาส วตินสังวร, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: บริษัท เอิร์นเนส พับลิชชิ่ง จำกัด.

Fujiki, Kosuke. (2019). Adapting Ambiguity, Placing (In) visibility; Geopolitical and Sexual Tension in Lee Chang-dong's *Burning*. *Cinema Studies*, 14, 72-98.

西口想×河野真太郎. (2020). 「対談型映画批評 映画のなかに社会を読み解く(第3回)男性性と階級: 『ジョーカー』『バーニング 劇場版』『パラサイト』」. *Posse=ポッセ*, 45, 128-135.

Received: October 17, 2022

Revised: November 14, 2022

Accepted: December 1, 2022